P9_TA(2020)0137

Protokols, ar ko īsteno partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē starp Eiropas Kopienu un Gvinejas-Bisavas Republiku (2019–2024) (Rezolūcija)

Eiropas Parlamenta 2020. gada 18. jūnija nenormatīvā rezolūcija par projektu Padomes lēmumam par to, lai noslēgtu Protokolu, ar kuru īsteno partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē starp Eiropas Kopienu un Gvinejas–Bisavas Republiku (2019–2024) (08928/2019 – C9-0011/2019 – 2019/0090M(NLE))

(2021/C 362/22)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Padomes lēmuma projektu (08928/2019),

— ņemot vērā tā protokola noslēgšanu, ar kuru īsteno partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē starp Eiropas Kopienu un Gvinejas–Bisavas Republiku (08894/2019) ("protokols"),

— ņemot vērā piekrišanas pieprasījumu, ko Padome iesniegusi saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 43. pantu, 218. panta 6. punkta otrās daļas a) apakšpunkta v) punktu un 218. panta 7. punktu (C9-0011/2019),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regulu (ES) Nr. 1380/2013 par kopējo zivsaimniecības politiku un ar ko groza Padomes Regulas (EK) Nr. 1954/2003 un (EK) Nr. 1224/2009 un atceļ Padomes Regulas (EK) Nr. 2371/2002 un (EK) Nr. 639/2004 un Padomes Lēmumu 2004/585/EK (kopējā zivsaimniecības politika) ([1]),

— ņemot vērā 2016. gada 12. aprīļa rezolūciju par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz KZP ārējo dimensiju, tostarp zivsaimniecības nolīgumiem ([2]),

— ņemot vērā Parlamenta 2020. gada 18. jūnija normatīvo rezolūciju ([3]) par lēmuma projektu,

— ņemot vērā Reglamenta 105. panta 2. punktu,

— ņemot vērā Attīstības komitejas atzinumu,

— ņemot vērā Zivsaimniecības komitejas ziņojumu (A9-0013/2020),

A. tā kā ES un Gvinejas–Bisavas ilgtspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīguma (*SFPA*) vispārējais mērķis ir atbilstoši abu pušu interesēm pastiprināt ES un Gvinejas–Bisavas sadarbību zivsaimniecības nozarē, veicinot ilgtspējīgu zivsaimniecības politiku un zvejas resursu atbildīgu un ilgtspējīgu izmantošanu Gvinejas–Bisavas zvejas zonā, kā arī sekmējot Gvinejas–Bisavas zivsaimniecības nozares un zilās ekonomikas attīstību;

B. tā kā uzskatāms, ka iepriekšējā *SFPA* paredzētās zvejas iespējas ir izmantotas kopumā apmierinoši;

([1]) OV L 354, 28.12.2013., 22. lpp.
([2]) OV C 58, 15.2.2018., 93. lpp.
([3]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0136.

C. tā kā ES un Gvinejas–Bisavas *SFPA* ir nozīmīgs ES un trešo valstu *SFPA* un pašlaik finansējuma ziņā trešais lielākais šāda veida nolīgums, kurš sniedz papildu priekšrocības, jo tas ir viens no tikai trijiem nolīgumiem, kas dod piekļuvi jauktai dažādu sugu zvejai;

D. tā kā Gvinejas–Bisavas zivsaimniecības nozare sniedz ļoti mazu pienesumu valsts labklājībā (2015. gadā tas veidoja 3,5 % no IKP), tomēr finansējums, ko tā saņems saskaņā ar *SFPA* kā kompensāciju par piekļuvi resursiem, būs ievērojams ieguldījums valsts finansēs;

E. tā kā salīdzinājumā ar iepriekšējo protokolu ES finansiālais ieguldījums ir palielināts no 9 miljoniem EUR līdz 11,6 miljoniem EUR gadā par piekļuvi zvejas resursiem un no 3 miljoniem EUR līdz 4 miljoniem EUR gadā attiecībā uz atbalstu Gvinejas–Bisavas zivsaimniecības sektorpolitikai;

F. tā kā protokolā paredzētajā laikposmā zvejas iespējas tiks noteiktas divējādi: pirmajos divos gados pēc zvejas piepūles (ko mēra kā reģistrēto bruto tilpību (*GRT*)) un pēdējos trīs gados pēc kopējās pieļaujamās nozvejas (tonnās); līdztekus šai pārejai pirmajos divos protokola īstenošanas gados tiks ieviesta elektroniska nozveju ziņošanas sistēma (*ERS*) un sākta nozvejas datu apstrāde;

G. tā kā pirmajā protokolā paredzētajā laikposmā ES zvejas flotēm tiks piešķirtas šādas zvejas iespējas: 3 700 *GRT* garneļu saldētājtraleriem, 3 500 *GRT* zivju un galvkāju saldētājtraleriem un 15 000 *GRT* mazo pelaģisko sugu traleriem, kā arī iespējas zvejot 28 tunzivju saldētājseineriem un kuģiem zvejai ar āķu jedām, kā arī 13 kuģiem tunzivju zvejai ar makšķerrīkiem; tā kā otrajā laikposmā ES zvejas flotēm tiks piešķirtas šādas zvejas iespējas: 2 500 tonnas garneļu saldētājtraleriem, 11 000 tonnas zivju saldētājtraleriem, 1 500 tonnas galvkāju saldētājtraleriem un 18 000 tonnas mazo pelaģisko sugu traleriem, kā arī iespējas zvejot 28 tunzivju saldētājseineriem un kuģiem zvejai ar āķu jedām, kā arī 13 kuģiem tunzivju zvejai ar makšķerrīkiem;

H. tā kā pirmais zivsaimniecības nolīgums starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Gvineju–Bisavu tika noslēgts 1980. gadā; tā kā nolīguma līdzšinējā protokola darbības termiņš ir beidzies 2017. gada 23. novembrī; tā kā šo nolīgumu attīstības sadarbības komponenta (t. i., nozares atbalsts) sniegums kopumā nav bijis apmierinošs; tā kā tomēr ir gūti panākumi attiecībā uz zvejniecības uzraudzību, kontroli un novērošanu, sanitārās inspekcijas veiktspēju un Gvinejas–Bisavas dalību reģionālajās zivsaimniecības struktūrās; tā kā ir jāpastiprina nozares sadarbība, lai varētu labāk sekmēt vietējās zivsaimniecības nozares un ar to saistītās rūpniecības un darbību attīstību un tādējādi nodrošināt, ka lielāka daļa no valsts dabas resursu izmantošanas radītās pievienotās vērtības paliek Gvinejā–Bisavā;

I. tā kā Gvinejas–Bisavas zivsaimniecības nozares attīstības vajadzībām ir jāizveido pamata infrastruktūra, tāda kā ostas, izkraušanas vietas, glabātavas un apstrādes uzņēmumi, kuru šobrīd nav, lai varētu veicināt Gvinejas–Bisavas ūdeņos noķerto zivju izkraušanu;

J. tā kā 2021. gadā sāksies ANO okeāna ilgtspējīgas attīstības zinātnes desmitgade (2021–2030); tā kā būtu jāiedrošina trešās valstis uzņemties svarīgu lomu zināšanu ieguvē;

K. tā kā ES pirms daudziem gadiem ir aizliegusi tirgot Gvinejas–Bisavas zvejas produktus, pamatojoties uz valsts nespēju īstenot ES prasītos sanitāros pasākumus; tā kā viens no lielākajiem šķēršļiem Gvinejas–Bisavas zvejas produktu eksportēšanai uz ES ir novēlots analītiskās laboratorijas sertifikācijas process (*CIPA*); tā kā Gvinejas–Bisavas iestādes un Komisija kopīgi strādā pie minētā sertifikācijas procesa, lai šo aizliegumu varētu atcelt;

L. tā kā ir jānodrošina, ka lielāka daļa pievienotās vērtības no Gvinejas–Bisavas zvejas zonā esošo zvejas resursu izmantošanas paliek šajā valstī;

M. tā kā Gvinejas–Bisavas zivsaimniecības nozarē ir ierobežotas tiešas nodarbinātības iespējas, pat attiecībā uz vietējo apkalpes locekļu pieņemšanu darbā uz kuģiem (patlaban to skaits ir pat mazāks nekā iepriekšējā protokola laikposmā) vai sievietēm, kuru iztika un darbvietas ir atkarīgas no zivsaimniecības nozares;

N. tā kā salīdzinājumā ar iepriekšējo protokolu ir būtiski palielināts ES flotēs nodarbināmo jūrnieku skaits; tā kā ES kuģu īpašnieki cenšas rast papildu iespējas Gvinejas–Bisavas jūrnieku nodarbināšanai; tā kā Gvinejas–Bisavas iestādēm ir jāizstrādā un regulāri jāatjaunina indikatīvs saraksts, kurā iekļauti kvalificēti jūrnieki, kurus var nodarbināt uz ES kuģiem;

O. tā kā ir gūti panākumi NNN (nelegālas, nereģistrētas un neregulētas) zvejas apkarošanā Gvinejas–Bisavas teritoriālajos ūdeņos, patiecoties tam, ka Gvinejas–Bisavas EEZ ir izmantojusi labākas uzraudzības metodes, jo īpaši tās, kuras veic *FISCAP* (zvejas darbību inspekcija un kontrole) un kuras paredz novērotāju un ātru patruļkuģu izmantošanu; tā kā šajā jomā joprojām ir jālikvidē zināmi trūkumi un nepilnības, tostarp attiecībā uz kuģu satelītnovērošanas sistēmu (*VMS*);

P. tā kā ir gūti panākumi Gvinejas–Bisavas EEZ demersālo zivju krājumu profilēšanā, un šajā jomā īpaši ir jānorāda 2019. gada janvāra ziņojums par demersālo zivju krājumu novērtēšanas kampaņu Gvinejas–Bisavas EEZ;

Q. tā kā Gvineja–Bisava ir viena no 13 valstīm, kas ietilpst ar Komisijas 2017. gada 28. aprīļa Lēmumu C(2017) 2951 pieņemtā projekta "Labāka reģionālā zivsaimniecības pārvaldība Rietumāfrikā (*PESCAO*)" darbības jomā — šis projekts cita starpā paredz stiprināt NNN zvejas novēršanu un reaģēšanu uz to, uzlabojot uzraudzību, kontroli un novērošanu valsts un reģionālajā līmenī;

R. tā kā pašreizējā protokolā nebija pietiekami ņemti vērā Parlamenta iepriekš sniegtie ieteikumi;

S. tā kā Parlaments ir nekavējoties un pilnībā jāinformē visos ar protokolu vai tā atjaunošanu saistīto procedūru posmos,

1. norāda, ka ES un Gvinejas–Bisavas *SFPA* ir svarīgs gan Gvinejai–Bisavai, gan Gvinejas–Bisavas zvejas zonā zvejojošām ES flotēm; uzsver, ka ir iespēja vairāk attīstīt ES un Gvinejas–Bisavas sadarbību zivsaimniecības nozarē, un vēlreiz aicina Komisiju darīt visu nepieciešamo, lai panāktu vairāk par iepriekšējos šī nolīguma īstenošanas protokolos paredzētajiem pasākumiem un tādējādi nodrošinātu, ka ar šo *SFPA* kopumā tiek sasniegts apmierinošs vietējās zivsaimniecības nozares attīstības līmenis un ka tas ir saskaņots ar uzdevumiem, kas norādīti ANO ilgtspējīgas attīstības mērķī (IAM) Nr. 14, proti, saglabāt un ilgtspējīgi izmantot okeānus, jūras un jūras resursus par labu ilgtspējīgai attīstībai;

2. uzskata, ka ES un Gvinejas–Bisavas *SFPA* mērķi ir īstenoti ar mainīgiem panākumiem; nolīgums ES zvejas kuģiem ir paredzējis un sniedzis ievērojamas zvejas iespējas Gvinejas–Bisavas zvejas zonā, un Eiropas zvejas kuģu īpašnieki ir šīs iespējas būtiski izmantojuši, tomēr vietējā zivsaimniecības nozare kopumā nav attīstījusies pietiekami vai apmierinoši;

3. uzsver, ka protokola 3. pantā ir nediskriminēšanas klauzula, saskaņā ar kuru Gvineja–Bisava apņemas nenoteikt labvēlīgākus tehniskos nosacījumus citām līdzīgām ārvalstu flotēm, kuras darbojas Gvinejas–Bisavas zvejas zonā un zvejo tās pašas mērķsugas; aicina Komisiju cieši uzraudzīt ES noslēgtos zivsaimniecības nolīgumus ar trešām valstīm, kas atrodas Gvinejas–Bisavas zvejas zonā;

4. atzinīgi vērtē ieguldījumu, ko ES zvejas kuģi ar tiešajiem izkrāvumiem sniedz Gvinejas–Bisavas pārtikas nodrošinājumā, kā precizēts protokola pielikuma 5. nodaļā, un kas dod labumu vietējai sabiedrībai un veicina zivju iekšējo tirdzniecību un patēriņu;

5. uzskata, ka šajā protokolā izaicinājums ir pāreja uz citādu zvejas iespēju pārvaldību (no zvejas piepūles pārvaldības uz kopējās pieļaujamās nozvejas pārvaldību); aicina Komisiju un Gvineju–Bisavu nekavējoties veicināt pienācīgu un efektīvu pāreju, kas garantē nepieciešamo *ERS* uzticamību un efektivitāti un nozvejas datu apstrādi;

6. atbalsta nepieciešamību panākt ievērojamu progresu Gvinejas–Bisavas zivsaimniecības nozares attīstībā, tostarp attiecībā uz zvejas nozari un ar to saistītajām darbībām, un aicina Komisiju veikt visus vajadzīgos pasākumus, — tostarp iespējamu nolīguma nozares atbalsta komponenta pārskatīšanu un nostiprināšanu, kā arī nosacījumu izstrādi ar mērķi palielināt finansiālā ieguldījuma apguves rādītājus —, lai panāktu šo mērķi;

7. uzskata, ka ES un Gvinejas–Bisavas *SFPA* nesasniegs savus mērķus, ja tas nepalīdzēs izveidot pārvaldības sistēmu zvejas resursu ilgtspējīgai ilgtermiņa izmantošanai; uzskata, ka ir ārkārtīgi svarīgi ievērot protokolā izklāstītos noteikumus par nozares atbalstu, lai tas palīdzētu pilnībā īstenot valsts zivsaimniecības un zilās ekonomikas stratēģiju; šajā sakarā norāda ES atbalsta prioritārās jomas, kurās būtu jāsniedz vajadzīgā tehniskā un finansiālā palīdzība, lai:

a. stiprinātu institucionālās spējas, jo īpaši reģionālās un globālās zivsaimniecības pārvaldības stratēģijas, un tādējādi ņemtu vērā dažādu ar attiecīgā reģiona valstīm noslēgtu zivsaimniecības nolīgumu kumulatīvo ietekmi;

b. atbalstītu aizsargājamo jūras teritoriju nostiprināšanu ar mērķi virzīties uz integrētu zvejas resursu pārvaldību;

c. attīstītu tādas zivsaimniecības un ar to saistīto darbību pamata infrastruktūras kā ostas (rūpnieciskajai un nerūpnieciskajai zvejai), zivju izkraušanas, uzglabāšanas un apstrādes vietas, tirgi, izplatīšanas un tirdzniecības struktūras, kā arī kvalitātes analīzes laboratorijas ar mērķi veicināt Gvinejas–Bisavas ūdeņos noķerto zivju izkraušanu;

d. stiprinātu vietējo operatoru spējas zivsaimniecības nozarē, atbalstot zvejnieku organizācijas;

e. apmācītu zvejniecības speciālistus;

f. atbalstītu mazapjoma zveju;

g. palīdzētu nodrošināt jūras vides labu ekoloģisko stāvokli, jo īpaši atbalstot atkritumu un zvejas rīku savākšanu, ko veic vietējie dalībnieki;

h. atzītu un pastiprinātu sieviešu un jauniešu nozīmi zvejniecības nozarē un uzlabotu viņu lomas organizāciju, atbalstot attiecīgus nosacījumus;

8. mudina Komisiju un dalībvalstis sadarbības un oficiālās attīstības palīdzības rīcībpolitikās ņemt vērā to, ka Eiropas Attīstības fonda (EAF) finansējumam un ES un Gvinejas–Bisavas *SFPA* paredzētajam nozares atbalstam būtu vienam otru jāpapildina un tie būtu pilnībā jāsaskaņo, lai stiprinātu vietējo zivsaimniecību nozari;

9. pauž bažas par to, ka Rietumāfrikas piekrastē ir aizvien vairāk zivju miltu un zivju eļļas rūpnīcu, kurām tiek piegādātas zivis arī no Gvinejas–Bisavas ūdeņiem; uzsver, ka lopbarības zveja ir pretrunā ilgtspējas principam un principam par vērtīgu olbaltumvielu resursu nodrošināšanu vietējai sabiedrībai; atzinīgi vērtē ostu un izkraušanas vietu paplašināšanu Gvinejā–Bisavā, tomēr pauž bažas, ka tam varētu sekot jaunu zivju miltu rūpnīcu celtniecība;

10. aicina Komisiju un Gvinejas–Bisavas iestādes pastiprināt sadarbību, lai paredzētu nosacījumus Gvinejas–Bisavas zvejas produktu eksportam uz ES, jo īpaši attiecībā uz prasīto sanitāro nosacījumu pārbaudi un analītiskās laboratorijas sertifikāciju (*CIPA*), un tādējādi panāktu pašreizējā aizlieguma atcelšanu, veicinātu vietējās zivsaimniecības nozares attīstību un līdz ar to virzītos uz *SFPA* mērķu īstenošanu;

11. atbalsta nepieciešamību palielināt *SFPA* ieguldījumu tiešu un netiešu darbvietu izveidē vietējā mērogā vai nu uz kuģiem, kas darbojas saskaņā ar *SFPA*, vai augšposma un lejasposma zvejas darbībās; uzskata, ka šo mērķu sasniegšanā svarīga loma var būt dalībvalstīm, kas var aktīvi piedalīties spēju veidošanas un apmācības pasākumu nodrošināšanā;

12. atgādina par Gvinejas–Bisavas unikālajām jūras un piekrastes ekosistēmām, tādām kā mangrovju meži, kuras ir jūras resursu mazuļu dzīvotnes un kuru gadījumā ir mērķtiecīgi jārīkojas, lai aizsargātu un atjaunotu bioloģisko daudzveidību;

13. uzskata, ka būtu jāapkopo informācija par labumu, ko minētā protokola īstenošana sniedz vietējai ekonomikai (piemēram, nodarbinātības, infrastruktūras un sociālo uzlabojumu jomā);

14. uzskata, ka ir jāuzlabo datu kvantitāte un kvalitāte par visu nozveju (mērķsugu nozveja un piezveja), Gvinejas–Bisavas EEZ zvejas resursu saglabāšanās stāvokli un kopumā par *SFPA* ietekmi uz ekosistēmām, un ka būtu jācenšas attīstīt Gvinejas–Bisavas spēja ievākt šādus datus; aicina Komisiju palīdzēt nodrošināt, lai par nolīguma īstenošanas pārraudzību atbildīgās struktūras, proti, Apvienotā komiteja un Apvienotā zinātniskā komiteja, varētu pienācīgi darboties, iesaistot nerūpniecisko zvejnieku asociācijas, zivsaimniecībā strādājošo sieviešu asociācijas, arodbiedrības, piekrastes kopienu pārstāvjus un Gvinejas–Bisavas pilsoniskās sabiedrības organizācijas;

15. uzskata, ka ir absolūti nepieciešams Gvinejā–Bisavā uzlabot nozvejas datu vākšanu; turklāt prasa uzlabot ES kuģu *VMS* sistēmu ģenerēto datu nosūtīšanu Āfrikas iestādēm, ko veic karoga valsts; aicina panākt labāku datu sistēmu sadarbspēju;

16. mudina publicēt ziņojumus par nozares atbalsta finansētajām darbībām, lai nodrošinātu lielāku pārredzamību;

17. uzskata, ka gadījumā, ja saskaņā ar protokolu tiek slēgtas zvejniecības vai tām noteikti ierobežojumi, lai nodrošinātu resursu ilgtspēju, būtu pirmām kārtām jānodrošina vietējās zvejas vajadzības, ņemot vērā pamatotus zinātniskos ieteikumus;

18. uzsver pārpalikuma prasības nozīmi attiecībā uz trešo valstu ūdeņos zvejojošiem Savienības kuģiem;

19. atbalsta nepieciešamību zvejas darbību ilgtspējas nodrošināšanas nolūkā uzlabot Gvinejas–Bisavas zvejas zonas pārvaldību, kontroli un uzraudzību un apkarot NNN zveju, cita starpā palielinot kuģu novērošanu (ar *VMS* sistēmu);

20. mudina iekļaut pārredzamības noteikumus, kas paredzētu publicēt visus ar valstīm vai privātajām struktūrām noslēgtus nolīgumus, kuri piešķir ārvalstu kuģiem piekļuvi Gvinejas–Bisavas EEZ;

21. uzsver, ka ir svarīgi *SFPA* paredzētās zvejas iespējas piešķirt, pamatojoties uz vienlīdzības, līdzsvara un pārredzamības principiem;

22. uzsver, ka ir svarīgi, lai zivju izkraušana Gvinejas–Bisavas ostās veicinātu vietējās apstrādes darbības un pārtikas nodrošinājumu sugu un kvalitātes ziņā;

23. aicina Komisiju nosūtīt Parlamentam Apvienotās komitejas sanāksmju protokolus un secinājumus, protokola 5. pantā minēto nozares daudzgadu programmu un ikgadējo novērtējumu rezultātus, informāciju par šīs programmas saskaņošanu ar Gvinejas–Bisavas zivsaimniecības nozares attīstības stratēģisko plānu (2015–2020), Apvienotās zinātniskās komitejas sanāksmju protokolus un secinājumus, kā arī informāciju par NNN zveju Gvinejas–Bisavas zvejas zonā, ES uzņēmēju integrāciju Gvinejas–Bisavas zivsaimniecības nozarē (protokola 10. pants) un kuģa īpašnieku pienākumu izpildes pārbaudi (piemēram, attiecībā uz protokola pielikuma V nodaļā paredzēto ieguldījumu natūrā); aicina Komisiju pēdējā protokola piemērošanas gadā un pirms sarunu sākšanas par tā atjaunošanu iesniegt Parlamentam visaptverošu ziņojumu par tā īstenošanu;

24. aicina Komisiju un Gvinejas–Bisavas iestādes sniegt sīkāku informāciju par lopbarības zvejas darbību attīstību šajā reģionā;

25. aicina Komisiju pašreizējos ieteikumus labāk iestrādāt ES un Gvinejas–Bisavas *SFPA* un ņemt vērā protokola atjaunošanas procedūrās;

26. uzdod priekšsēdētājam Parlamenta nostāju nosūtīt Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, kā arī Gvinejas–Bisavas valdībai un parlamentam.